

Vyhodnocení Akčního plánu strategie prevence závislostí Ústeckého kraje za rok 2024

Akční plán je prováděcím dokumentem krajské strategie pro oblast prevence závislostí na období let 2024-2028. Vymezuje cíle a opatření v následujících strategických oblastech: primární prevence, snižování rizik, léčba a resocializace a oblast koordinace.

Na realizaci akčního plánu se podílejí, kromě samotného Ústeckého kraje, subjekty působící v oblasti prevence závislostí v kraji i obce kraje, z hlediska financování sítě služeb taktéž centrální orgány.

Následuje vyhodnocení jednotlivých strategických pilířů strategického dokumentu.

1. Oblast primární prevence

Hlavní cíl strategické oblasti

- předcházení vzniku a rozvoje závislostního chování, zejména mezi dětmi a mladistvými

Specifické cíle:

1. Zajištění realizace kvalitních programů specifické primární prevence v Ústeckém kraji
2. Udržení a podpora efektivní koordinace a spolupráce v oblasti primární prevence

Cíl 1: Zajištění realizace kvalitních programů primární prevence v Ústeckém kraji

1. Opatření: Zajištění stabilního financování programů specifické primární prevence
2. Opatření: Podpora kvality preventivních programů
3. Opatření: Zvýšení dostupnosti programů primární prevence

Cíl je průběžně plněn – v kraji jsou realizovány kvalitní programy primární prevence, podařilo se udržet stabilní financování a ze strany kraje výrazně posílit na další akční období, podařilo se opakovaně získat dotační podporu MŠMT na realizaci krajského projektu významného pro zvýšení kvality i dostupnosti prevence, byla podporována kvalita programů zvyšováním kompetencí a metodickou podporou pedagogů a lektorů.

Nabídka programů primární prevence

Z hlediska systematické adiktologické prevence působí v kraji čtyři poskytovatelé komplexních dlouhodobých programů specifické primární prevence rizikového chování (také pro jiná riziková chování): Světlo Kadaň, z. s., WHITE LIGHT I., z. ú., Oblastní spolek ČČK Litoměřice a spolek Most k naději. Nabízeny jsou čtyři programy všeobecné prevence a dva prevence selektivní.

Programy jsou v rámci akreditovaného rozsahu rizikového chování sestavovány „na míru“ potřebám škol i jednotlivých tříd. Do výše získaných dotací mohou být programy realizovány zdarma, případně za nižší cenu. S třídními kolektivy se obvykle formou tříhodinových interaktivních bloků. Některé organizace nabízejí kromě práce s dětmi další aktivity, jako jsou informační besedy pro rodiče, nabízejí vzdělávání pro pedagogy a metodiky prevence nebo konzultace pro pracovníky škol i žáky. Světlo Kadaň realizuje vzdělávání pro lektory primární prevence.

V krajské prevenci působí kromě neziskových organizací také další subjekty, významnou roli zejména v metodické podpoře škol hraje Pedagogicko-psychologická poradna Ústeckého kraje.

Programy zajišťuje také Státní zdravotní ústav. V některých obcích se zapojují do prevence pracovníci sociálních odborů nebo městské/obecní policie, které se zaměřují především na právní aspekty v souvislosti s návykovými látkami.

Spolek Světlo Kadaň realizuje certifikovaný program školské všeobecné primární prevence „Světlem k prevenci“ pro základní školy od 4. nebo 6.-9. ročníku a střední školy od 1.-3. ročníku. Jedná se o komplexní interaktivní program zaměřený na 7 tematických okruhů (i mimo oblast adiktologie), v rámci kterých nabízí realizaci 19 tematických bloků. Spolek také nabízí program selektivní prevence, který je v praxi velmi potřebný a nedostatečně zastoupený. V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků realizuje akreditované kurzy pro pedagogy, metodiky prevence, lektory primární prevence a další osoby, které se na prevenci chtějí podílet. V oblasti vzdělávání pedagogických pracovníků pořádají poslední 2 roky tzv. Rozvíčky v prevenci, které jsou zaměřené na vedení třídnických hodin a mají velký ohlas (disponují také akreditací MŠMT, vznik ve spolupráci s Pedagogicko psychologickou poradnou). Poskytují konzultace, vedou tréninkové skupiny. Dále zajišťuje jednorázové besedy, projektové dny, exkurze do zařízení sociálních služeb, semináře a workshopy pro pedagogy, rodiče a širokou veřejnost.

Podrobná nabídka spolku zde: <https://www.svetlokadanzs.cz/primarni-prevence/>

Novinkou je v roce 2024 program „Praktické vedení třídnických hodin“, jedná se o návazný program na kurz „Jak na třídnické hodiny“ (tzv. Rozvíčky v prevenci), který je nadále velmi žádaný. Velká je poptávka po programech selektivní prevence, kde se pracuje na konkrétní zakázce (především se týká vztahů ve třídě). Vzhledem k omezené personální kapacitě nelze veškerému zájmu vyhovět. Program usiluje o rozšíření preventivního týmu a vyhledává odborné lektory, aby bylo možné lépe poptávku pokrýt.

Statistická data za Ústecký kraj – realizace 187 tříhodinových bloků programu všeobecné primární prevence (81 tříd), 43 bloků selektivní prevence a intervenčních programů, 46 bloků všeobecné prevence pro 1.-4. třídu (Druhý krok), 15 interaktivních besed a exkurzí v zařízení sociálních služeb, 9 aktivit v rámci adaptačních kurzů třídních kolektivů, 40 aktivit pro pedagogy a pracovníky v prevenci. Předpoklad podpory 131 třídních kolektivů a 486 pedagogů a dalších odborníků.

Organizace WHITE LIGHT I., z. ú. provozuje Centrum primární prevence a zajišťuje autorský preventivní program všeobecné primární prevence „Všeho (jenom) s Mírou“ pro žáky 5.–7. tříd základních škol. Certifikovaný program obsahuje 4 bloky a je zaměřen na prevenci nelátkových závislostí, užívání alkoholu a kouření a virtuální svět. V roce 2024 byla zpracována nová metodika a pracovní listy, bude předloženo k nové certifikaci, která je plánována koncem roku 2025.

Zpracován je také program selektivní prevence, zatím nebyla podána žádost o certifikaci programu dle nových standardů. V roce 2024 byl program poskytován na 11 ZŠ v Ústeckém kraji, ve 45 třídách, podpořeno bylo 913 žáků, jedná se o cca 1/3 vyšší počet žáků a tříd proti roku 2023.

Podrobná nabídka organizace je zde: <https://wl1.cz/centrum-primarni-prevence/>

Oblastní spolek ČČK Litoměřice provozoval do roku 2024 Středisko Primární prevence Litoměřice, s nabídkou certifikovaného programu všeobecné primární prevence od 4. do 9. tříd základních škol a semináře pro střední školy. Program Dlouhodobé školské primární prevence (DŠPP) nabízí v základní podobě 15 převážně tříhodinových tematických bloků z oblasti rizikového chování (na I. stupni ZŠ jsou bloky dvouhodinové). Středisko také realizuje upravený program v praktických a speciálních školách. Od roku 2025 dojde k organizační změně a celé Středisko primární prevence spolku se převádí pod jinou organizaci, konkrétně pod Diakonii ČCE Litoměřice (nabídka i preventivní tým zůstávají totožné). Informace o nabídce střediska jsou dostupné zde:

<http://www.kclitomerice.cz/kc-preven>.

V roce 2024 byl program realizován celkem na 20 školách v Litoměřicích a blízkém okolí. Proti loňskému roku se jedná o mnohonásobný nárůst (2023 pouze 7 škol z důvodu personálního omezení). Většina škol byla navštívena vícekrát vzhledem k nastavení programu. Celkem bylo poskytnuto 210 programů, podpořeno bylo 3 723 žáků. Novinkou je program Bezpečně na internetu, který je určen pro 4. třídy.

Most k naději, z. s., realizuje interaktivní besedy pro 5.–9. ročníky ZŠ, SŠ, VOŠ a VŠ (blok 2 hodiny) přímo ve školách nebo v zázemí K-centra v Mostě. Podrobné informace k preventivním aktivitám: <http://www.mostknadeji.eu/ustecky-kraj/preventivni-aktivity-mostcko/>. Dále nabízí komplexní program všeobecné školské primární prevence pro 3.– 9. třídy ZŠ škol pod názvem „Prevence je Most k naději“. Program nabízí 12 témat na různé druhy rizikového chování, včetně ukázkové hodiny pro pedagogy, jeden blok je sestaven na 3 vyučovací hodiny (3x45 minut). Z důvodu pozastavení certifikačního procesu za strany MŠMT se není zatím program certifikován. Veškeré informace k programu jsou uvedeny: <http://www.mostknadeji.eu/program-primarni-prevence/>.

V roce 2024 spolupracoval spolek celkem s 9 školami – 5 škol v Mostě, 3 v Litvínově, 1 v Horním Jiřetíně. Celkem pracoval se 71 třídami, 1 243 žáky a realizoval 7 témat, nejvyšší poptávka byla po tématu Třída v pohodě, poté Zdravý životní styl, NE (závislost), Sexuální rizikové chování, Emoce a duševní zdraví a Agresivní chování.

Zdravotní Ústav se sídlem v Ústí nad Labem realizuje program všeobecné primární prevence Hravě o prevenci pro základní školy, v nabídce programu je 20 témat z oblasti zdravého životního stylu a prevence rizikového chování. Jedná se o dvouhodinové bloky realizované 2x za školní rok od 1. do 9. ročníku. Téma zdravého životního stylu, prevence kuřáctví a alkoholismu se přímo či nepřímo dotýká každého tématu. Podrobně na webových stránkách programu: <https://www.hraveoprevenci.cz/>.

Pedagogicko-psychologická poradna Ústeckého kraje a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Teplice, p. o. (dále také PPP ÚK)

Významnou roli v oblasti prevence hraje PPP ÚK, která je partnerem školám, kraji i poskytovatelům prevence z řad neziskového sektoru. V roce 2024 probíhaly preventivní programy a aktivity od mateřských až po střední školy, na ZŠ a MŠ se jednalo především o adaptační programy a témata jako vztahy ve třídě, zdravý životní styl, kyberprostor). Dále docházelo k realizaci selektivní prevence ve třídách (diagnostika a intervence třídních kolektivů), k pravidelným poradám s metodiky prevence, k metodickým schůzkám zaměřeným na práci se třídou a realizaci třídnických hodin, výběr programů PP, pomoc s projekty apod. Metodici prevence si soustavně zvyšují své profesionální kompetence a vzdělávají se, metodici poraden se účastní Sekce primární prevence (metodické vedení krajské koordinátorky prevence, sdílení zkušeností a podpora, příprava proojetkové žádosti na rok 2025). V rámci krajského projektu se v roce 2024 realizovala řada aktivit zaměřených na zkvalitnění prevence a zvyšování kompetencí pracovníků. Podrobně bude popsáno v opatření 2 – Podpora kvality preventivních programů.

➤ **1. Opatření: Zajištění stabilního financování programů specifické primární prevence**

Opatření zahrnuje finanční zabezpečení programů, možnost čerpat dotace a podporu v motivaci donátorů k financování, včetně podpory KUUK. Podstatná je podpora v motivaci a informovanost samospráv a škol k využívání dostupných zdrojů, zároveň aktivita kraje ve využívání dotací.

Krajská podpora/aktivita:

Realizace krajského dotačního titulu "Prevence rizikového chování v Ústeckém kraji" a výzvy pro podporu prevence ve školách zřizovaných krajem – každoroční realizace v rámci odboru školství, mládeže a tělovýchovy (odbor ŠMT), podpora preventivních aktivit škol a školských zařízení a podpora vzdělávání pedagogických pracovníků. Primárně preventivní programy neziskových organizací si mohou školy nasmlouvat a prostřednictvím dotačního titulu požadovat finance na jeho úhradu. **Během posledních 2 let dochází k výraznému posílení finančních prostředků programu – alokace na rok 2024 byla navýšena na 12,7 mil. Kč (2023 – 10 mil. Kč, 2022 – 2,5 mil. Kč).**

Kraj využívá dotační program Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a „Výzvy pro podávání žádostí o poskytnutí neinvestiční dotace ze státního rozpočtu na aktivity v oblasti primární prevence rizikového chování a podpory duševního zdraví ve školách a školských zařízeních“ – během posledních let žádá kraj každým rokem o podporu krajského projektu, který je zaměřen na financování mnoha primárně preventivních aktivit a zvyšování kvality prevence, projekt je realizován PPP ÚK, ve spolupráci s odborem ŠMT Ústeckého kraje. Na rok 2024 byla přidělena částka 883 000 Kč na realizaci projektu „Podpora duševního zdraví ve školách v Ústeckém kraji“. Obsah projektu bude zmíněn v Opatření č. 2 Podpora kvality preventivních programů. Zároveň byl v roce 2024 připraven nový projekt na rok 2025.

Kraj využívá evropské dotace – v roce 2024 byla ve spolupráci s krajem připravována Výzva č. 58 – Posílení sociální stability v Ústeckém kraji z Operačního programu Spravedlivá transformace Ministerstva životního prostředí (dále OPST), která umožní čerpat finanční prostředky od roku 2025 do roku 2027. V rámci Pilíře č. 3 Podpora kolektivů mohou školy (samostatně či prostřednictvím obcí) žádat o podporu na financování např. preventivních či adaptačních pobytů a dalších aktivit (alokace 60 mil. Kč), v rámci dalších pilířů bude možné zafinancovat např. sociálního pracovníka do školy, nebo vzdělávání pedagogických pracovníků.

Kraj motivuje samosprávy k financování prevence – v rámci metodických setkání na obcích informuje školská koordinátorka o významu prevence a potřebě podpory této oblasti, v roce 2024 proběhla setkání se 3 školskými odbory ORP.

Motivace škol ve využívání dotačních programů – metodici PPP ÚK a školský koordinátor prevence informují školy o dotačních programech a motivují je k jejich využití, zároveň nabízí i poskytují metodickou podporu při psaní projektových žádostí. Pro krajský dotační program a výzvu zpracovává odbor ŠMT podrobný návod a realizuje podpůrný webinář před podáváním žádostí, v roce 2024 proběhlo. Neziskové organizace nabízí své programy školám a taktéž informují o možnostech jejich zafinancování, poskytují podporu při zpracování žádostí.

Neziskové organizace/realizátoři prevence:

Využití dotačních zdrojů – realizátoři využívají dostupných zdrojů k podpoře svých programů, v roce 2024 došlo k podpoře z dotačního programu Úřadu vlády (ÚV) „Protidrogová politika“, který spolufinancoval 3 komplexní programy v celkové částce 2 856 000 Kč (spolek Světlo Kdaň, ústav WHITE LIGHT I. a nově, pouze sporadicky, spolek Most k naději). V rámci primární prevence je program ÚV zaměřen na rizikové chování závislosti, další oblasti komplexních programů mimo adiktologickou prevenci by měly být financovány z dotační výzvy MŠMT na prevenci. Ohledně nastavení spolufinancování programů z centrálních zdrojů, včetně hodnocení odborné způsobilosti, se stále jedná.

Motivace a podpora škol – neziskové organizace nabízí své programy školám a taktéž informují o možnostech jejich zafinancování, poskytují jim podporu při zpracování žádostí.

Spolupráce s obcemi – organizace informují obce o svých programech a motivují je k spolufinancování preventivních programů (letáky, prezentace u vedení obcí nebo zasedání orgánů obcí). Přestože podpora primární prevence není obvyklou prioritou obcí a je málo častá, během posledních let se podílí na podpoře této oblasti více obcí. Dlouhodobě intenzivně spolufinancuje programy ve školách a další aktivity město Litoměřice (transparentní nabídka konkrétní alokace k využití všem školám, po domluvě s programem úhrada realizátorovi), dále podporují např. obce Roudnice nad Labem, Štětí a Most. Některé obce hradí realizaci programu „Revolution train“ nebo uskutečňují preventivní aktivity ve školách zaštiťované obecní policií či odbory sociálních věcí (témata jako právní vědomí u návykových látek, klima třídy, role OSPOD aj., např. obce Podbořany, Rumburk, Varnsdorf, Děčín aj.).

➤ **2. Opatření: Podpora kvality preventivních programů**

Opatření zahrnuje podporu vzniku a poskytování kvalitních programů, motivaci škol k zajištění těchto programů, posílení pracovníků v oblasti prevence, podporu vzdělávání metodiků prevence a dalších pedagogických pracovníků, získávání a zvyšování kvalifikace lektorů PP a metodickou podporu ze strany kraje.

Podpora vzniku a poskytování kvalitních programů – v případě nové preventivní aktivity nabízené školám dochází ze strany kraje (školská koordinátorka) k následům u necertifikovaných preventivních programů (zhodnocení kvality), školy mají k dispozici seznam doporučených programů, které jsou bezpečné a kvalitní. Školy jsou motivované k zajištění daných programů.

Kvalita programů adiktologických organizací je garantována Úřadem vlády, programy podstupují hodnocení odborné způsobilosti, které je podmínkou jejich financování v rámci dotačního programu Profidrogová politika. V předchozích letech došlo k revizi Standardů odborné způsobilosti a nově byl přidán standard pro primární prevenci v oblasti adiktologie (primárně preventivní programy stávajících adiktologických služeb byly dosud financované ÚV na základě předchozí certifikace MŠMT). Certifikace odborné způsobilosti ÚV byly opět spuštěné od 2. poloviny roku 2024. Pojetí hodnocení kvality a financování programů prevence, které jsou zaměřené i na další riziková chování kromě oblasti závislostí, je aktuálně řešeno v rámci mezíresortní pracovní skupiny ÚV a MŠMT.

Ústecký kraj je připraven podpořit vznik kvalitních programů primární prevence podporou organizací v rámci procesu certifikací primární prevence z MŠMT, a to úhradou certifikačního poplatku prostřednictvím dotačního programu odboru sociálních věcí (dále OSV), stejně jako tomu bylo v předchozím období. Vzhledem k zastavení procesu certifikací na MŠMT nebyl dotační program poslední 4 roky vyhlášen. Aktuálně se nastavuje na MŠMT nový proces hodnocení kvality programů primární prevence, v případě zavedení poplatku řízení, bude záměr Ústeckého kraje se opět na procesu finančně podílet.

Posílení pracovníků v oblasti primární prevence – v rámci PPP došlo k navýšení u pozic oblastních metodiků na poradnách. Nyní funkci vykonává 15 osob, každá poradna má na prevenci 0,5 úvazku.

Podpora získávání a zvyšování kvalifikace pedagogických a preventivních pracovníků:

- Motivace pracovníků ke specializačnímu studiu školních metodiků prevence – v roce 2024 vzdělávání proběhlo, ze strany metodiků poraden probíhá průběžně motivace ke studiu, na

úhradu kurzu mohou školy žádat podporu z krajského dotačního programu.

- Odbornost lektorů/pedagogů je získávána nebo zvyšována prostřednictvím vzdělávacích kurzů zajišťovaných neziskovým sektorem, metodickou podporou a vzděláváním zabezpečeným Ústeckým krajem (především PPP ÚK, odborem školství). Přínosem pro kvalitu preventivní činnosti jsou poslední 3 roky krajské projekty, které obsahují mnoho přínosných aktivit (př. vzdělávání v krizové intervenci, supervize, konference apod.).
- Spolek Světlo Kadaň nabízel i v roce 2024 kurzy pro pedagogy a lektory zaměřené na různé úrovně primární prevence a dále na vedení třídnických hodin tzv. Rozcvičky v prevenci (zaměřeno na rizikové chování, vztahy, vzájemné poznání a respekt, podporu spolupráce a efektivní řešení konfliktů). Spolek nabízí školám vzdělávání primární prevence – tzv. primárně preventivní minimum, následuje středně pokročilá úroveň a pokročilá úroveň. V roce 2024 proběhl 1 kurz primárně preventivní minimum, účastnilo se 8 osob.
- Metodická podpora – k udržení a/nebo zvyšování kvalifikace školních metodiků prevence byly realizovány na všech poradnách pravidelné pracovní porady metodiků poraden se školními metodiky, zároveň probíhala také pravidelná setkání a metodická podpora metodiků poraden s krajskou školskou koordinátorkou. Dále se konaly supervize, metodické schůzky zaměřené na práci se třídou a realizaci třídnických hodin, týkající se projektů a jiná poradenská činnost a informační servis v oblasti rizikového chování.
- K podpoře kvality primární prevence a zvyšování kvalifikace pracovníků přispěl také v roce 2024 **projekt Ústeckého kraje s názvem „Podpora duševního zdraví ve školách Ústeckého kraje 2024“**, realizovaný společně s PPP ÚK, který byl podpořený z výzvy MŠMT. Projekt byl opakovaně zaměřen na rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků škol a školských zařízení v Ústeckém kraji a další rozvojové a z praxe potřebné aktivity. Navázal na projekty z předchozích let a obsahoval tyto konkrétní aktivity:

1. Vzdělávání pedagogických pracovníků

- Celokrajská konference Duševní zdraví na dosah III. – jednodenní odborná konference určená pro pedagogické pracovníky všech typů škol a širokou odbornou veřejnost.
- Webinar zaměřený na zvládání žáků s problémovým chováním a podporu vztahů ve školním prostředí Dynamika problémového chování (2x) a Encouragement: UMĚNÍ POVZBUDIT A MOTIVOVAT (1x).
- Seminář pro vedení ZŠ i SŠ – Role ředitele při tvorbě klimatu školy

2. Systematické navazující vzdělávání pedagogických pracovníků sboroven ZŠ

Sborovny I. – v minulém školním roce bylo pilotně podpořeno 10 ZŠ formou vzdělávání, supervizí a metodického vedení oblastních metodiků prevence. Pokračující podpora těchto sboroven v projektu se týkala především praktických ukázek vedení třídnických hodin a návazné reflexe a metodické podpory třídních učitelů.

Sborovny II. – v tomto školním roce navázáno na pilotní projekt osvědčenými vzdělávacími aktivitami pro celkem 10 ZŠ a SŠ. Každé z těchto škol bylo poskytnuty tři supervize pro vedení školy a školské poradenské pracoviště, dva semináře pro sborovnu zaměřené na vedení třídnických hodin i práci se skupinou a na posílení kompetencí práce s emocemi a zvládání náročných situací ve vzdělávání.

3. Podpora pracovníků PPP ÚK
 - Supervize pro 11 pracovišť PPP s cílem podpory kompetencí pracovníků PPP při poskytování komplexních služeb žákům i pedagogům ve školách.
4. Podpora krizových intervenčních týmů
 - Supervize týmů a vzdělávání zaměřené na prohlubování kompetence poskytovat krizovou intervenci ve třídě/skupině.
 - Společné vzdělávání oblastních metodiků prevence a školních metodiků prevence v oblasti krizové intervence. Celkem by bylo proškoleny 10 pracovníků ze škol a 10 pracovníků PPP ÚK.
5. Seminář k příručce „Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole“ – nadace Sirius
6. Seminář k využívání online Systému evidence preventivních aktivit SEPA
7. Všech 5 pohromadě – Národní ústav duševního zdraví (3denní seminář)
8. 40h výcvik v krizové intervenci – Ipsaro

➤ **3. Opatření: Zvýšení dostupnosti programů primární prevence**

Opatření zahrnuje snahu o navýšení finančních prostředků, vyšší pokrytí programy, podpora vzniku programů selektivní a indikované prevence, i mimo školský systém.

Opatření se prolíná s opatřeními č. 1, především s dostatečným financováním, a dále s opatřeními č. 2, především s podporou kvality programů a navýšením počtu pracovníků v oblasti a zvyšováním jejich kvalifikace.

Došlo ke zvýšení regionální dostupnosti na Mostecku a Litvínovsku, program Most k naději navázal spolupráci s širším okruhem škol.

Ke zvýšení dostupnosti přispělo i zajištění metodiků a navýšení jejich úvazků na všech pobočkách PPP ÚK. Zvýšení dostupnosti programů je snahou PPP ÚK a školského koordinátora, a to jak již uváděnou informovaností a motivací škol o kvalitních programech, tak vlastní činností.

V roce 2024 nevznikl nový program specifické primární prevence zaměřený na prevenci rizikového chování závislost.

Cíl 2: Udržení a podpora efektivní koordinace a spolupráce v oblasti primární prevence

1. Opatření: Efektivní spolupráce mezi subjekty zabývajícími se primární prevencí na horizontální i vertikální úrovni
2. Opatření: Motivace obcí, škol a dalších subjektů k realizaci efektivní primární prevence a její podpoře
3. Opatření: Osvěta odborné i laické veřejnosti

Cíl je průběžně plněn – mezi subjekty primární prevence v kraji je navázána úzká spolupráce, probíhá vzájemná informovanost a odehrálo se setkání nové krajské platformy primární prevence. Nadále jsou školy i obce motivované k realizaci efektivní prevence, probíhá osvěta této oblasti.

➤ **1. Opatření: Efektivní spolupráce mezi subjekty zabývajícími se primární prevencí na horizontální i vertikální úrovni**

Obsahem opatření je – udržení a optimalizace systému koordinace směrem k centrálním institucím

(kraj je zapojený do pracovních skupin centrálních orgánů, spolupráce na plnění cílů národních strategických dokumentů obsahujících oblast prevence rizikového chování apod.). Dále komunikace a spolupráce mezi subjekty zabývající se primární prevencí v kraji a možnost se pravidelně setkávat (realizace krajské platformy primární prevence min. 1 x ročně).

Horizontální úroveň:

- V rámci krajského úřadu dochází k úzké součinnosti s krajskou školskou koordinátorkou prevence (KŠKP), krajskou manažerkou prevence kriminality, krajskou koordinátorkou pro romské záležitosti a dalšími odborníky – společná setkání v rámci pracovních platform, společné hodnocení projektů v programu prevence rizikového chování, KŠKP je členkou Pracovní skupiny protidrogové politiky Ústeckého kraje, komunikace dle potřeby a vzájemná informovanost i mimo oficiální setkání funguje výborně.
- Ze strany krajské protidrogové koordinátorky probíhá komunikace a spolupráce s poskytovateli primární prevence a dalšími subjekty v rámci kraje (PPP ÚK, s Krajskou hygienickou stanicí, Zdravotním ústavem v Ústí nad Labem aj.).
- KŠKP poskytuje školním metodikům prevence pravidelný informační servis (zasílá pravidelně e-maily s aktualitami), organizuje pravidelné schůzky s metodiky v PPP.
- V roce 2024 vznikla nová krajská platforma primární prevence pod záštitou odboru ŠMT (v rámci projektu Implementace dlouhodobého záměru, v souladu s krajskými koncepcemi pro primární prevenci a prevenci závislostí), první setkání proběhlo dne 04.12.2024. Platforma probíhá návazně na pravidelná setkání aktérů primární prevence v adiktologické oblasti organizované do roku 2023 OSV. Platforma odboru ŠMT pojímá široké spektrum aktérů preventivní oblasti. Setkání jsou plánovaná 2x ročně, krajské protidrogová koordinátorka je taktéž členkou platformy.
- PPP ÚK v oblasti primární prevence taktéž úzce spolupracuje s orgány státní správy i místní samosprávy, s neziskovými organizacemi aj. Metodici prevence jsou na řadě obcí členy skupin komunitního plánování, preventivních skupin při městských úřadech, komisí OSPOD atd. V rámci činnosti PPP ÚK se uskutečňují pravidelná setkání s metodiky škol, jsou v kontaktu vzhledem k aktuálním potřebám. Krajská metodička prevence komunikuje a setkává se s metodiky PPP v rámci své metodické činnosti.

Vertikální úroveň:

- Krajská protidrogová koordinátorka (KPK) je členkou Výboru zástupců regionů Rady vlády pro koordinaci oblasti prevence závislostí Úřadu vlády. V rámci výboru i jiných odborných setkání probíhá informovanost centrálních orgánů směrem ke krajům a naopak, dochází k metodickému vedení krajů. V roce 2024 se konaly 3 výbory. Koordinátorka se podílí na průběžném hodnocení plnění strategických materiálů v oblasti protidrogové politiky, v roce 2024 se jednalo průběžné hodnocení Akčního plánu politiky v oblasti závislostí 2023–2025 za rok 2023, pilíř primární prevence je součástí dokumentu. Informace z národní sféry předává krajská koordinátorka dále protidrogovým koordinátorům obcí Ústeckého kraje a nabízí metodickou podporu.
- Krajská školská koordinátorka prevence je metodicky vedena Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Stejně jak je uvedeno výše u KPK, dochází k vzájemné informovanosti mezi centrální úrovní a krajem, k součinnosti v rámci národní koncepce apod. Informace a metodiky z centra předává KŠKP dále směrem k metodikům poraden, vedení škol a školským metodikům

prevence.

- V roce 2024 se podařilo zapojit KŠKP do pracovní skupiny MŠMT zaměřené na dětské duševní zdraví.

➤ **2. Opatření: Motivace obcí, škol a dalších subjektů k realizaci efektivní primární prevence a její podpoře**

Opatření zahrnuje především informovanost zástupců obcí o prevenci (smysl prevence, spolupráce s kvalitními programy, potřeba spolufinancování), motivaci škol k využívání dotačních programů, k tvorbě projektů a využívání kvalitních programů ve školách. Snaha zachytit mládež i mimo školský systém.

Školy i obce jsou podporované a motivované k realizaci efektivnější primární prevence a k využívání dotačních programů.

Především ze strany PPP ÚK a kraje dochází k informovanosti škol. Metodici prevence PPP ÚK informují školy ve své oblasti o dotačních řízeních, zejména z krajského úřadu a nabízejí pomoc s tvorbou žádosti. KŠKP se aktivně účastní porad se školskými odbory ORP, kde motivuje obce k realizaci kvalitní prevence. Dále se účastní porad Sekce primární prevence, kde informuje o možnostech finanční podpory.

Školy motivují a informují také samotní poskytovatelé programů (individuální představení programů, účast na konferencích primární prevence a nabídka aktivit prostřednictvím letáků apod.).

V rámci metodických návštěv obcí k protidrogové politice jsou zjišťovány i podávány informace k oblasti primární prevence (možnost využití programů v regionu, možnost dotační i metodické podpory).

➤ **3. Opatření: Osvěta odborné i laické veřejnosti**

Opatřením je míněna informovanost o významu prevence dostupnými formami, ze strany poskytovatelů i úřadu, realizace kampaní nebo vzdělávacích akcí od aktérů prevence, podpora informovanosti pracovníků škol, rodičů i široké veřejnosti.

Dne 15. 10. 2024 se konala v rámci již zmíněného krajského projektu na KÚÚK konference primární prevence na téma Duševní zdraví na dosah III. Vedle dvou přednášek odborníků na duševní zdraví (klíma školy, dětské sebevraždy) byl součástí odpolední blok workshopů organizací s programy duševního zdraví pro školy. V předsálí prezentovali zástupci adiktologických neziskových organizací svou nabídku dlouhodobých programů primární prevence, zároveň i další subjekty nabízely své primárně preventivní programy.

Významnější akce spojené s prevencí jsou publikované na webu Ústeckého kraje. V roce 2024 byla založena na webu nová sekce pouze k školské prevenci: [Primární prevence: Ústecký kraj](#)

Informace z oblasti primární prevence (dokumenty, aktuality, příklady dobré praxe) jsou prezentované na webových stránkách PPP ÚK: <https://www.pppuk.cz/primarni-prevence>

Informace o komplexních programech adiktologických organizací, především v oblasti prevence závislostí a kontakty na poskytovatele jsou dostupné na webových stránkách Ústeckého kraje v sekci Protidrogová prevence: [Protidrogová politika: Ústecký kraj](#)

V roce 2024 **poskytovatelé prevence šířili osvětu** na mnoha veřejných akcích, prezentovali se na setkání s vedením obcí, účastnili se řady odborných platform obcí. Nabídku preventivních aktivit mají poskytovatelé programů uveřejněnou na svých webových stránkách, na sociálních sítích, distribuují letáčky, průběžně probíhají kontakty se školami ohledně nabídky programů. Podrobná činnost aktérů prevence v roce 2024 byla popsána již v úvodu v Cíli č. 1: Zajištění realizace kvalitních programů primární prevence v Ústeckém kraji.

Následují konkrétní příklady osvětové činnosti Oblastního spolku Českého červeného kříže Litoměřice a preventivní sekce:

- Na webových stránkách mají umístěné ke stažení velmi hezky zpracované informační letáčky pro rodiče. Obsahují potřebné informace pro orientaci rodičů v problematice i ohledně pomoci (jak s dítětem hovořit o NL dle věku, jaké jsou signály, že užívá, jak postupovat, nabídka podpory a informací ze strany organizace – kontakty).
- Účast na preventivních akcích – Život bez karambolů (ve spolupráci s policií, OSV města a NNO – pro žáky 2. stupně), Žij bezpečně (pro žáky 1. stupně ZŠ), Den sociálních služeb v Litoměřicích nebo Sociální služby se představují v Lovosicích (prezentace veřejnosti), Sociální majáles v Roudnici nad Labem (pro 2. stupně ZŠ), beseda ve Štětí se zástupci města, NNO a škol.

2. Oblast snižování rizik

Služby v oblasti snižování rizik spojených se závislostí zajišťuje v Ústeckém kraji 18 nízkoprahových služeb – 9 kontaktních center (KC) a 9 terénních programů (TP). Tyto nízkoprahové služby neboli služby minimalizace rizik jsou v rámci kraje rozloženy rovnoměrně ve všech okresech. Síť služeb je stabilní a v roce 2024 nedošlo k žádnému omezení.

Služby jsou v kraji poskytovány následovně: DRUG-OUT Klub, z.s. zajišťuje Ústí nad Labem, Trmice, Chlumec a Chabařovice, Postoloprty. Centrum sociálních služeb Děčín, p.o. Děčín, Českou Kamenici a Benešov nad Ploučnicí, WHITE LIGHT I., z.ú. působí v oblasti Teplicka a Šluknovského výběžku, Oblastní spolek Českého červeného kříže Litoměřice zajišťuje oblast Litoměřicka a Roudnicka, Světlo Kadaň, z. s., Kadaňsko a Chomutovsko a organizace Most k naději, z. s., poskytuje služby na Mostecku, Lounsku a části Teplicka.

Všechny služby poskytují Harm Reduction činnosti (HR). Těžištěm je výměnný program injekčního materiálu a jeho bezpečná likvidace, distribuce materiálu k bezpečnější aplikaci, samozřejmě součástí je informační servis. Z hlediska výměnného programu patříme tradičně mezi kraje s nejvyššími počty těchto ukazatelů v rámci České republiky (2023 – téměř 1,5 mil. kusů vydaných, ale zároveň i přijatých použitých stříkaček). V rámci své činnosti mapují služby drogovou scénu a sbírají potřebná data.

V Ústeckém kraji je zřízena Protialkoholní a protitoxikomanická stanice s kapacitou 10 lůžek v nemocnici v Teplicích, v roce 2024 prošlo stanicí 1 589 osob, což je obdobný počet jako v roce 2023 (1 176 alkohol, 320 drogy a 93 kombinace). Z celkového počtu bylo 358 osob bez domova, 18 osob bylo mladistvých,

Jako potřebná jsou vnímána např. nízkoprahová denní zařízení tolerující uživatele alkoholu (tzv. mokrá služba) nebo programy zaměřené na práci v prostředí nočního života a hudebních festivalů.

Hlavní cíl strategické oblasti:

- snižovat potenciální rizika a minimalizovat nepříznivé důsledky závislostního chování pro jednotlivce a společnost

Specifické cíle

1. Stabilní a dostupná síť kvalitních nízkoprahových programů pro osoby závislé a závislostí ohrožené se stabilní finanční podporou.
2. Zvýšení podílu odpovědnosti obcí na protidrogové politice.

Cíl 1: Stabilní a dostupná síť kvalitních nízkoprahových programů pro osoby závislé a závislostí ohrožené se stabilní finanční podporou

1. Opatření: Zajištění základní sítě nízkoprahových programů pro osoby ohrožené závislostí v Ústeckém kraji a její stabilní financování.
2. Opatření: Zvýšení dostupnosti nízkoprahových programů pro osoby ohrožené závislostí v Ústeckém kraji.

Cíl je průběžně plněn – kraj má zajištěnou funkční síť kvalitních nízkoprahových služeb, jedná se o programy minimalizace rizik, což se v režimu sociálních služeb týká kontaktních center a terénních programů. Dostupné jsou ve všech okresech. Všechny poskytované sociální služby jsou součástí Základní sítě sociálních služeb ÚK a byly v roce 2024 financovány Ústeckým krajem, Úřadem vlády a některými obcemi.

Pro úspěšné plnění cíle je zásadní především dostatečná finanční podpora služeb (podrobně je za tuto oblast popsána v opatření č. 1). K rozvoji služeb je třeba plnit podmínky nastavené krajem pro plánování a finanční podporu služeb (potřebnost – soulad s akčním plánem služeb a základní sítí služeb).

- **1. Opatření: Zajištění základní sítě nízkoprahových programů pro osoby ohrožené závislostí v Ústeckém kraji**

Obsahem opatření je především podpora a udržení sítě služeb, stabilní a odpovídající finanční zajištění, každoroční realizace dotačních programů Ústeckým krajem.

Na financování programů se podílel kraj v rámci dotačních titulů na podporu sociálních služeb – „Podpora sociálních služeb v Ústeckém kraji“ (tzv. Velký dotační program) a „Podpora Ústeckého kraje na sociální služby protidrogové politiky“ (tzv. Protidrogový program). Podpořeny byly všechny fungující služby KC i TP. Dotační program Protidrogová politika byl na rok 2024 posílen z 2 mil. Kč na 2,5 mil. Kč. Kraj dále financoval provoz Protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanice.

Dalším stabilním donátorem byl Úřad vlády s dotačním programem „Protidrogová politika“. Z tohoto programu nebyl podpořen pouze terénní program Postoloprty, který je stále dle metodiky programu považován za službu novou, tudíž nemůže být podpořena.

Na spolufinancování služeb se podílely také v různé míře obce (především III. stupně).

Podpora z evropských zdrojů proběhla pouze v jednom případě a týkala se aktivity mimo základní činnosti služby u Terénního programu Postoloprty spolku DRUG-OUT Klub. Z výzvy „Podpora sociálního začleňování ve vyloučených lokalitách“ je podpořen projekt: Edukace indigenních terénních pracovníků na Postoloprtsku s následnou praxí. Projekt se zaměřuje na edukaci indigenních terénních pracovníků v subkultuře problémových uživatelů drog, smyslem je přispět k motivaci a udržení změny směřující ke zdravému chování v komunitě uživatelů drog.

Níže následuje přehled výše podpory nízkoprahových programů (neboli programů snižování rizik), od jednotlivých donátorů za rok 2024.

Souhrnná výše podpory všech adiktologických služeb v kraji od jednotlivých donátorů za rok 2024 je uveden v kapitole č. 4 Koordinace a v cíli č. 1: „Stabilní a dostupná síť adiktologických a udržení či optimalizace její finanční podpory“.

Výše podpory nízkoprahových programů = kontaktních center, terénních programů a záchytné stanice v roce 2024:

- Ústecký kraj – OSV Protidrogový program – 1 459 120 Kč
- Ústecký kraj (transfer z MPSV) – OSV Velký dotační program – 51 506 300 Kč
- Ústecký kraj – veřejný závazek k provozu záchytné stanice – 20 042 213 Kč
- Úřad vlády – Protidrogová politika – 18 122 000 Kč
- Obce – konkrétní výše bude uvedena v krajské výroční zprávě za rok 2024

➤ **2. Opatření: Zvýšení dostupnosti nízkoprahových programů pro osoby ohrožené závislostí v Ústeckém kraji**

Obsahem opatření je rozšíření nízkoprahových služeb dle potřeb z hlediska místní a časové dostupnosti, podpora vzniku chybějících služeb (především pro neabstinující uživatele alkoholu), práce s klienty v prostředí nočního života.

Během roku 2024 bylo v nastaveném procesu plánování sociálních služeb projednáno a poté schváleno **posílení terénního programu Teplicko** s účinností od 01.01.2025. Dochází k navýšení kapacity programu v terénu z 2 na 3 osoby a posílení úvazku z 2,7 na 3,2 v přímé péči. Obsazení programu bylo dlouhodobě podnohodnoceno a vzhledem k problematickým lokalitám, které zajišťuje, bylo posílení velmi potřebné.

Ke zvýšení dostupnosti financované z evropských zdrojů nedochází, neboť v daném období nejsou pro cílovou skupinu uživatelů návykových látek vyhlášeny relevantní výzvy, které by umožnily čerpání evropských dotací a zajistily stabilní financování v této oblasti. Nové podmínky operačního programu umožňují pouze rozvojové aktivity, které následně nelze financovat z běžných zdrojů

Došlo ke zvýšení dostupnosti ohledně bezpečné likvidace použitého injekčního náčiní prostřednictvím **tzv. Fixpointů neboli sběrných kontejnerů na injekční náčiní**, které pojmuly v roce 2024 cca 150 ks použitého injekčního náčiní. Nádobu zabezpečil spolek Most k naději za finanční podpory kraje (5 ks). V souladu se strategií Harm Reduction je smyslem snížení rizik a vyšší ochrana veřejného zdraví. Kontejnery jsou využitelné nejen pro uživatele návykových látek, ale také pro bezpečnou likvidaci injekčních stříkaček veřejnosti (př. nemocné osoby). Umístěny jsou v Mostě, v Bílině a v Litvínově. Nejvíce využité jsou v Mostě, v Litvínově žádá spolek obec o změnu umístění (osazeny byly v sídlišti Janov a nedaleko od sebe, což není efektivní), taktéž vnímá potřebu změny umístění v Bílině. V praxi se jedná o inovativní aktivitu, která potřebuje více času k tomu, aby byla intenzivněji využívána.

Stejně jako v roce 2023, tak i v roce 2024 poskytovaly některé **terénní programy službu ve večerních nebo nočních hodinách**. Zvýšením dostupnosti z hlediska času reagovaly programy na potřeby z terénu a v praxi se osvědčilo z důvodu efektivnější práce s uživateli. Jedná se např. o terénní program Chomutovsko Světla Kadaň, který je poskytován v letním období 2x týdně v pozdějších hodinách od 14:30 – 19:30 hodin a každý sudý pátek tzv. noční terén v čase od 18:30

- 23:30 hodin. Terénní program Mostu k naději realizuje nadále tzv. THC terén, který probíhá v nočních klubech a barech, často je navazován kontakt především s mladistvými uživateli nebo experimentátory, se kterými by běžný terén nepřišel jinak do kontaktu. Do prostředí zábavy (např. na hudební festivaly) se stále nepodařilo programům proniknout (není zájem realizátorů).

Aktuální je nadále potřeba **potřeba realizace efektivních programů a služeb pro uživatele alkoholu**, především nízkoprahové denní zařízení tolerujícího užívání alkoholu (tzv. mokrá služba). Přínosem takové služby je především ochrana veřejnosti a veřejného pořádku, zároveň i klientů samotných z hlediska kontrolované spotřeby alkoholu a možnosti navázání spolupráce k řešení jejich situace.

Většina organizací užívá k efektivnější dostupnosti a informovanosti cílové skupiny moderních tchnologií jako např. sociálních sítí.

Cíl 2: Zvýšení podílu odpovědnosti obcí na protidrogové politice

Problematika finančního zajištění nízkoprahových služeb je vnímána jako nejrizikovější oblast ohrožující stabilitu fungování služeb. Finanční podpora obcí pro terénní programy a kontaktní centra je nezbytnou součástí a potřebou spolufinancování služeb.

Cíl je průběžně plněn – meziročně dochází k navýšení finanční podpory ze strany obcí (mezi lety 2022 a 2023 byla podpora pak o 2 mil. Kč vyšší), počet zapojených obcí je obdobný – 30 obcí. Na financování oblasti se podílí 15 ze 16 obcí s rozšířenou působností a dále řada obcí nižšího stupně dle toho, zda jsou v jejich lokalitě poskytovány tyto služby (není však pravidlem, stále některé obce nepřispívají na provoz poskytovaných programů). Motivace obcí ke spolufinancování programů průběžně probíhá (ze strany kraje i služeb).

1. Opatření: Intenzivnější komunikace a spolupráce s obcemi

Opatřením je míněna prezentace adiktologických služeb a jejich významu zástupcům obcí.

K prezentaci protidrogové politiky a apelování na význam podpory nízkoprahových služeb docházelo na pracovních jednáních v konkrétních obcích nebo na krajském úřadě (př. setkání místních protidrogových koordinátorů, v rámci metodických návštěv obcí, na tematických workshopech realizovaných na Ústeckém kraji). V roce 2024 proběhla dvě metodická setkání s pracovníky obcí pro problematiku závislostí, jedno výjezdní 2 denní v červnu a druhé na krajské úřadě v listopadu. Význam finanční podpory byl zdůrazňován během metodických setkání v obcích Děčín a Bílina.

Poskytovatelé služeb se aktivně zapojovali do **spolupráce s obcemi** – byli zapojeni do komunitních plánování obcí, podíleli se na veřejných akcích obcí, kde prezentovali své aktivity a posílivali prevenci v oblasti. Dále spoluvytvářeli strategické dokumenty, kam přenášeli cenné podněty z praxe. Zástupci služeb aktivně prezentovali nabídku svých aktivit a jejich význam na obcích, kde své služby zajišťují nebo je potřeba je zajišťovat. Osvěta politických zástupců obcí (především po volbách) je nezbytná k pochopení významu adiktologických služeb a i potřebě jejich spolufinancování. Na mnoha obcích funguje efektivní spolupráce mezi samosprávou a službami. Stále se však poskytovatelé v praxi setkávají se stigmatizací nebo mýty spojenými s adiktologickými službami, byť se jedná o vysoce odborné a specializované programy (př. mýtů – uživatelé návykových látek jsou ve městě kvůli tomu, že tam funguje kontaktní centrum, vymístěním z centra

města se vyřeší drogový problém, pracovníci podporují klienty v užívání apod.).

Spoluodpovědnost obcí za vznik nových služeb nebo rozšíření stávajících služeb je zakotvena v Metodice zajištění základní sítě služeb Ústeckého kraje (vyjádření obce s rozšířenou působností a obce s pověřeným obecním úřadem k potřebnosti sociální služby). Na povinnou finanční spoluúčasť nemá kraj v současné době nástroj, lze pouze doporučovat a snažit se obce k finanční podpoře programů více motivovat.

Cíl 3: Zvýšení informovanosti veřejnosti o významu nízkoprahových služeb

Cíl je průběžně plněn – dochází k intenzivní prezentaci významu nízkoprahových adiktologických služeb směrem k odborné i laické veřejnosti, plnění aktivity bylo částečně zmíněno v rámci plnění předchozího cíle.

➤ **1. Opatření: Intenzivnější prezentace služeb v jednotlivých regionech**

Částečně souvisí s předchozím opatřením, jedná se o realizaci informačních kampaní směrem k veřejnosti, vzhledem k samosprávám, spolupracujícím institucím apod. Intenzivní prezentace služeb podporuje pochopení jejich významu a zvyšuje informovanost o negativních důsledcích závislostního chování.

Ústecký kraj prezentuje služby a protidrogovou politiku kraje na svých webových stránkách v sekci Protidrogová politika: [Protidrogová politika: Ústecký kraj](#). Dostupné zde jsou strategické dokumenty, výroční zprávy, kontakty na síť služeb v Ústeckém kraji a na místní protidrogové koordinátory obcí, umístěné jsou užitečné odkazy nebo oddíl aktualit. V rámci elektronického Katalogu sociálních služeb Ústeckého kraje je nadále v provozu samostatná záložka „Protidrogová prevence“, ve které jsou dohledatelné pouze sociální služby protidrogové prevence v jednotlivých regionech. V uvedené záložce katalogu jsou umístěné filmové spoty prezentující jednotlivé druhy sociálních služeb. Přestože byly natočené již v roce 2016, základní činnosti služeb jsou stále stejné. Někteří poskytovatelé služeb z vlastní iniciativy aktualizovali prezentaci svých služeb a natočili své vlastní spoty (viz dále).

Na osvětu a prezentaci (nejen) služeb snižování rizik byla zaměřena již **druhá krajská adiktologická konference**, kterou pořádal spolek Světlo Kadaň ve spolupráci s Ústeckým krajem dne 03.10.2024. Podrobněji bude popsáno v rámci pilíře č. 4 Koordinace a cíle 3 zaměřeného na aktivní informační politiku a osvětu.

Všichni **poskytovatelé adiktologických služeb** prezentovali nabídku svých služeb, včetně informací k problematice, na svých webových stránkách nebo využívaných sociálních sítích. Zpracovávali a zveřejňovali výroční zprávy organizací, vytvářeli a distribuovali letáky o poskytovaných službách uživatelům, úřadům, zdravotnickým zařízením a dalším spolupracujícím subjektům. Pravidelně své služby prezentovali v rámci komunitního plánování obcí, na jednání orgánů obcí, na veřejných akcích pořádaných obcemi, účastnili se řady pracovních skupin spojených s plánováním služeb a jejich koordinací, pořádali dny otevřených dveří, tiskové konference Zapojili se do preventivních akcí, např. k bezplatnému testování na infekční choroby (tzv. akce Sanitka aj.). Poskytovatelé přispívali odbornými články do místních zpravodajů nebo odborných časopisů. Pro příklad jsou uvedeny některé prezentační akce 2 poskytovatelů služeb:

Oblastní spolek ČČK Litoměřice v roce 2024:

- Natočil krátké prezentační spoty k činnosti kontaktního centra a terénního programu. Spoty přibližují veřejnosti význam služeb, ukazují, jakým způsobem mohou při řešení problémů (nejen) se závislostí pomoci. Přispívají k uvědomění, že cesta ke změně může být dostupná každému, kdo ji potřebuje a stojí o ni.
- V rámci osvěty oblasti i služeb realizoval/podílel se na 8 akcích:
 - Litoměřice – Život bez Karambolů – preventivní akce pro žáky 2.stupně ZŠ (KC a TP)
 - Žij bezpečně – preventivní akce pro žáky 1.stupně ZŠ (KC a TP)
 - Den sociálních služeb v Litoměřicích – prezentace sociální služby pro veřejnost (KC a TP)
 - Beseda o drogové problematice na azylovém domě pro matky s dětmi (TP)
 - Beseda na MP Litoměřice o drogové problematice (TP)
 - Lovosice – Sociální služby se představují – prezentace sociální služby pro veřejnost (KC a TP)
 - Roudnice nad Labem – Sociální majáles – preventivní akce pro žáky 2.stupně ZŠ (KC a TP)
 - Štětí – beseda se zástupci města a zástupci neziskových organizací a škol (KC a TP)
(Spolupráce s Českou společností Aids pomoci)

Most k naději v roce 2024:

- Realizoval setkání terénních pracovníků adiktologických služeb 07.11.2024 v Mostě, kterého se účastnilo cca 40 adiktologických pracovníků a dalších odborníků nejen z Ústeckého kraje, probíhaly panelové diskuse na odborná témata (na webu ÚK)
- Aktivní účast na akci Most Pride 2024 v Mostě 23.08.2024
- Beseda po promítání filmu Deník alkoholičky v Citadela Litvínov 06.12.2024
- Spolupráce s Českou asociací streetwork na preventivní sérii „Pozor, na ulici se pracuje!“, která má nahlédnout do světa streetworku v Česku. Jedno video nahlíží do terénu s pracovníky nízkoprahových služeb, v Mostě natočeno se spolkem Most k naději (zveřejnění 2025)
- Navázána spolupráce s youtuberem (youtube kanál JAS – abstinenti Jablonec), během roku 2025 by měly být natočené rozhovory s pracovníky nízkoprahových služeb, které přiblíží význam těchto služeb (jak fungují, co nabízí, co klienta čeká atd.).
- Účast na akcích prezentujících sociální služby ve městech, kde působí.

3. Oblast léčby a resocializace

Pro léčbu závislosti nebo doléčování lze využít ambulantních nebo pobytových programů v rámci sociálních služeb nebo ve zdravotnických zařízeních.

Krajská zdravotní, a.s. Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem zajišťovala dvě ambulantní služby – AT ambulanci a Adiktologickou ambulanci, substituční terapii metadonem nebo buprenorfinem a provozovala jedinou detoxifikační jednotku.

Léčba závislostí probíhala v **Psychiatrické nemocnici Horní Beřkovic**, převážně jde o lůžkovou službu krátkodobého stabilizačního charakteru a o střednědobou psychoterapeutickou léčbu, velmi omezeně o ambulantní podporu. V rámci Dětské psychiatrické nemocnice Louny se vyskytují dětské pacienti se závislostí sporadicky. Psychiatrická léčebna Petrohrad se setkává se závisilými pacienty ve smyslu duální diagnózy pacientů léčených s jinými diagnózami. Léčbou závislostí se zabývají také soukromé psychiatrické ambulance, kterých je však v celém kraji nedostatek.

Poskytovatelé sociálních služeb zajišťují léčbu a doléčování, resocializaci ambulantně v rámci registrovaného odborného sociálního poradenství (8 služeb, dále OSP), služeb následné péče (3 služby – 3x ambulantní forma, 2x pobytová) a pobytové služby terapeutické komunity (1 služba). Někteří poskytovatelé jsou zároveň sociální i registrovanou zdravotní službou pro ambulantní léčbu závislostí. Dostupnost ambulantních služeb OSP je z hlediska léčby nízkoprahová v tom smyslu, že klienti mohou nastoupit ambulantní léčbu „z ulice“, aniž by museli projít detoxifikací (jako v pobytové léčbě). Abstinující osoby mohou využít také služeb následné péče, zde však zpravidla po ukončené léčbě. Některé služby nabízejí programy ve věznicích, které se zaměřují na podporu klienta v abstinenci a prevenci závislostí, dále na návrat do běžného života po propuštění z věznice s nabídkou možnosti návazných služeb.

Síť sociálních služeb – spolek DRUG-OUT Klub v Ústí nad Labem provozuje v Ústí nad Labem 2 služby – krajskou adiktologickou ambulanci pro děti a dorost od 10 do 18 let a ambulantní službu pro osoby nad 18 let. V rámci resocializace pracují s osobami ve věznicích odsouzenými a vazebně stíhanými. Ve Varnsdorfu zabezpečoval Poradnu pro závislosti, která se od roku 2024 transformovala na Centrum duševního zdraví pro adiktologické klienty. Organizace WHITE LIGHT I. zabezpečuje v Ústí nad Labem ambulantní léčbu pro osoby závislé, s pobočkami v Teplicích a Rumburku. Poskytovatel nabízí v Ústí nad Labem také služby následné péče, a to v ambulantní i pobytové formě. Dále zajišťuje pobytovou léčbu v terapeutické komunitě Mukařov, které je v kraji ojedinělé a dostupné klientům již od 15 let věku. Další služby OSP jsou zabezpečeny v Děčíně poskytovatelem Centrum sociálních služeb Děčín v Centru následné péče, které zajišťuje zároveň také ambulantní i pobytové služby následné péče. Spolek Světlo Kadaň poskytuje ambulantní službu v rámci Poradny Světlo, která má samostatné pobočky v Chomutově, Kadani a Klášterci nad Ohří. Spolek Most k naději zabezpečuje dvě ambulantní poradenské služby pro cílovou skupinu – Sociální protidrogovou poradnu v sociálně vyloučené lokalitě Litvínov-Janov a penitenciární péči ve věznicích. V Mostě poskytuje následnou péči ambulantní formou.

Problémem zůstává nedostatek psychiatrů a psychologů, problémem je nejen dostupnost, ale i ochota pracovat se závislými osobami. Problematická je nedostatečná kapacita detoxifikační jednotky nebo hůře dostupná substituční léčba pouze v Ústí nad Labem. Méně dostupné regionálně jsou doléčovací programy. Dále nedostupnost lůžek krátkodobé hospitalizace nebo další multidisciplinární týmy pro dospělé i pro děti vzhledem k nárůstu duálních diagnóz.

Hlavní cíl strategické oblasti:

- Snížení míry závislostního chování, zlepšení zdraví, sociálního stavu a celkové kvality života a podpora úzdravy a sociální integrace osob trpících závislostním chováním

Specifické cíle

1. Stabilní a dostupná síť kvalitních programů léčby a resocializace osob závislých a ohrožených závislostí v Ústeckém kraji se stabilní finanční podporou
2. Zajištění provázanosti programů léčby a resocializace závislých osob a osob ohrožených závislostí se zdravotní péčí a penitenciární/postpenitenciární péčí

Cíl 1: Stabilní a dostupná síť kvalitních programů léčby a resocializace osob závislých a ohrožených závislostí v Ústeckém kraji se stabilní finanční podporou

1. Opatření: Zajištění a udržení stávající sítě služeb léčby a resocializace pro osoby závislé a ohrožené závislostí v Ústeckém kraji

2. Opatření: Zvýšení dostupnosti – zajištění chybějících služeb léčby a resocializace pro osoby závislé a ohrožené závislostí v Ústeckém kraji v odpovídajících kapacitách s ohledem na potřebnost z hlediska jednotlivých cílových skupin a regionálních potřeb

Cíl je průběžně plněn – stávající síť služeb fungovala bez omezení, podařilo se zvýšit dostupnost podpory osob s duální diagnózou a pro cílovou skupinu děti a dorost. Více se dařilo propojení sociálních služeb pro závislé osoby a zdravotnických týmů psychiatrické nemocnice Horních Beřkovic i terénních týmů Center duševního zdraví, probíhaly aktivity pro zvýšení informovanosti. Služby byly financované.

Plnění cíle č. 1 je závislé na finanční podpoře služeb – podrobně je popsána finanční podpora této oblasti v roce 2024 v opatření č. 1. K rozvoji sociálních služeb je třeba plnit podmínky nastavené krajem pro plánování a finanční podporu služeb (soulad s akčním plánem služeb a základní sítí).

➤ **1. Opatření: Zajištění a udržení stávající sítě služeb léčby a resocializace pro osoby závislé a závislostí ohrožené v Ústeckém kraji**

Opatření zahrnuje zajištění stabilního financování, včetně každoroční podpory Ústeckým krajem, a podmínky vedoucí ke stabilitě služeb i jejich pracovníků.

Síť stávajících služeb byla stabilní a financovaná. Na podpoře se podílel Ústecký kraj prostřednictvím programů OSV – „Podpora sociálních služeb v Ústeckém kraji“ (tzv. Velký dotační program) a „Podpora Ústeckého kraje na sociální služby protidrogové politiky“ (tzv. Protidrogový program). Další spolufinancování ze strany kraje probíhalo v rámci odboru zdravotnictví v programu „Podpora vybraných služeb zdravotní péče“ (dětská adiktologická ambulance spolku DRUG-OUT Klub, substituční léčba). V rámci adiktologických služeb léčby mají 2 služby nadregionální působnost (služby následné péče a terapeutická komunita WHITE LIGHT I.) a jsou financované přímo z Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) v rámci sítě nadregionálních služeb. Dalším stabilním donátorem byl Úřad vlády s dotačním programem „Protidrogová politika“. Na spolufinancování se podílely také v různé míře obce (především III. stupně).

Níže následuje přehled výše podpory služeb léčby a resocializace od jednotlivých donátorů za rok 2024.

Přehled finančních zdrojů a souhrnná výše podpory donátorů pro všechny adiktologické služby v roce 2024 jsou uvedeny v kapitole č. 4 Koordinace a v cíli č. 1: „Zajištění dostupné a kvalitní péče o osoby závislé a závislostí ohrožené v Ústeckém kraji ve všech oblastech prevence závislostí a udržení potřebné finanční podpory“.

Výše podpory služeb léčby a resocializace v roce 2024:

- Ústecký kraj – OSV Protidrogový program – 1 040 760 Kč
- Ústecký kraj – OZd Podpora zdravotních služeb – 642 000 Kč
- Ústecký kraj (transfer z MPSV) – OSV Velký dotační program – 19 643 500 Kč
- MPSV nadregionální síť služeb – 5 775 900 Kč
- Úřad vlády – Protidrogová politika – 15 359 000 Kč
- Obce – konkrétní výše bude uvedena v krajské výroční zprávě za rok 2024

➤ **2. Opatření: Zvýšení dostupnosti – zajištění chybějících služeb léčby a resocializace pro**

osoby závislé a ohrožené závislostí v Ústeckém kraji v odpovídajících kapacitách s ohledem na potřebnost z hlediska jednotlivých cílových skupin a regionálních potřeb

Opatření zahrnuje podporu potřebného rozvoje sítě služeb (zejména multidisciplinární týmy, programy pro děti a mladistvé, péče ve věznicích apod.), využívání dostupných zdrojů, podporu inovativních aktivit apod.

V roce 2024 se podařilo posílit síť služeb zaměřených na poradenství a léčbu z hlediska cílové i věkové skupiny:

V rámci transformace duševního zdraví vzniklo ve Varnsdorfu **Centrum duševního zdraví pro adiktologické klienty**, které je dostupné již osobám od 10 let věku. Jedná se o druhý multidisciplinární adiktologický tým v kraji. Poskytuje jej spolek DRUG-OUT Klub, který takto transformoval svou Poradnu pro závislosti. Vzhledem k množství osob s duální diagnózou ve Šluknovském výběžku, k omezené kapacitě podpory osob se závislostí a nedostupnosti podpory dětských klientů v lokalitě je zřízení Centra velkým přínosem. Služba byla zařazena do krajské základní sítě, tudíž je i finančně podporovaná.

Dále se podařilo posílit kapacitu a úvazky přímé péče Krajské adiktologické ambulance a poradny pro děti a dorost taktéž spolku DRUG-OUT Klub v Ústí nad Labem. Podporovány jsou děti a mladiství ve věku 10-18 let a jejich blízcí. Okamžitá kapacita služby byla navýšena z 2 na 3 a úvazky z 2,2 na 3,2 úvazku. Poptávka po službě každoročně narůstá. Za rok 2024 bylo podpořeno 91 dětských klientů, což je o 32 více, nežli v roce 2023.

Cíl 2: Zvýšení informovanosti a zajištění větší provázanosti programů léčby a resocializace závislých osob se zdravotní péčí a penitenciární/postpenitenciární péčí

1. Opatření: Zvýšení informovanosti zdravotnických pracovníků, zejména praktických lékařů, pediatrů a psychiatrů o problematice závislostí, poskytovaných adiktologických službách a možnostech pomoci osobám závislým či závislostí ohroženým
2. Opatření: Provázanost sociálních, zdravotních služeb s cílem udržení kontinuální péče o klienta
3. Opatření: Provázanost adiktologických služeb s věznicemi a probační mediační službou s cílem udržení kontinuální péče o klienta a eliminace páčání trestné činnosti

Cíl je průběžně plněn – během období služby pracovaly na informačních aktivitách vzhledem k zdravotnickým službám, ve Varnsdorfu vznikl druhý multidisciplinární adiktologický tým v kraji, byl realizován krajský projekt Multidisciplinarita, docházelo k penitenciární a postpenitenciární péči s osobami ve VTOS a po propuštění, služby mají navázanou spolupráci s probační a mediační službou.

- **1. Opatření: Zvýšení informovanosti zdravotnických pracovníků, zejména praktických lékařů, pediatrů a psychiatrů o problematice závislostí, poskytovaných adiktologických službách a možnostech pomoci osobám závislým či závislostí ohroženým**

Opatření je zaměřeno na zvyšování informovanosti zdravotníků ohledně dostupné odborné pomoci.

Služby navazovaly komunikaci a spolupráci se zdravotníky v regionu a prezentovaly své aktivity,

vytvářely a distribuovaly letáky s nabídkou svých služeb - např. do čekáren obvodních a odborných lékařů v lokalitě, do léčeben apod.

Cílené vzdělávání pro zdravotníky na adiktologické téma např. v Krajské zdravotní a.s. neproběhlo.

➤ **2. Opatření: Provázanost sociálních, zdravotních služeb s cílem udržení kontinuální péče o klienta (návaznost na transformaci psychiatrické péče)**

V rámci opatření je podporován vznik multidisciplinárních týmů pro děti i dospělé, intenzivní provázanost obou segmentů, využívání case managementu, terénní práce pro podporu klienta v přirozeném prostředí apod.

Plnění opatření úzce souvisí s Cílem 1: Stabilní a dostupná síť kvalitních programů léčby a resocializace osob závislých a ohrožených závislostí v Ústeckém kraji se stabilní finanční podporou a Opatřením č. 2 Zvýšení dostupnosti služeb. Zde byl zmíněn **vznik nového multidisciplinárního týmu pro děti od 10 let i pro dospělé v rámci CDZ Varnsdorf spolku DRUG-OUT Klub** s maximální okamžitou kapacitou 3 klienti. Služba byla zřízena právě na základě poptávky po větší provázanost zdravotních a sociálních služeb, její potřeba byla zapracována ve strategickém dokumentu Ústeckého kraje v oblasti transformace psychiatrické péče, zároveň také ve Strategii prevence závislostí ÚK. Jedná se o druhý multidisciplinární tým pro adiktologické klienty v Ústeckém kraji.

Adiktologický multidisciplinární tým pro klienty od 15 let s problémem závislosti a zároveň duševním onemocněním funguje v Ústí nad Labem, kde jej provozuje taktéž spolek DRUG-OUT Klub. Tým pracuje formou case managementu v modelu flexibilní komunitní péče, zaměřuje se na prevenci hospitalizace a pomoc krizi. Realizaci zajišťuje odborný tým složený se sociálních pracovníků a zdravotníků (adiktologové, kliničtí psychologové, psychiatři, psychiatrická sestra). Velmi úzce spolupracuje s organizací Fokus Labe a se zdravotnickými zařízeními. Dochází k nastavení součinnosti s psychiatrickými nemocnicemi, např. v PN Horní Beřkovice probíhají pravidelně 1 x týdně konzília ohledně pacientů s adiktologickou diagnózou, navazován je kontakt s klienty před jejich propuštěním tak, aby došlo k návazné podpoře v jejich přirozeném prostředí.

Na krajské úřadě byl i v roce 2024 realizován **projekt Multidisciplinarita**, jehož smyslem je docílení větší provázanosti zdravotních a sociálních služeb a efektivnější podpora cílové skupině. Adiktologické služby jsou do projektu zapojené, v některých lokalitách byla navázána užší spolupráce s terénními týmy center duševního zdraví. Na krajském úřadě se konala během roku 2 jednání k projektu a cílové skupině osob závislých.

➤ **3. Opatření: Provázanost adiktologických služeb s věznicemi a probační mediační službou s cílem udržení kontinuální péče o klienta a eliminace páčání trestné činnosti**

V rámci opatření se řeší kapacity pracovníků adiktologických služeb ve věznicích, podpora klientů po výstupu ze zařízení, spolupráce všech segmentů v procesu začlenění klientů.

Poradenské a léčebné služby ve věznicích zajišťují některé adiktologické organizace na základě registrovaných sociálních služeb odborného sociálního poradenství – spolky DRUG-OUT Klub a Most k naději. Zaměřují se na podporu klienta v abstinenci a na návrat do běžného života po propuštění z věznice s nabídkou možnosti návazných služeb. Smyslem programů je snižování pravděpodobnosti recidivy trestné činnosti a závislostního chování u osob ve výkonu vazby nebo

odnětí svobody. Po propuštění klienta z trestu a navázání péče v doléčovacím programu spolupracují služby aktivně s probační a mediační službou na udržení abstinence klienta. Adiktologické služby, které nepracují přímo ve věznicích, udržují kontakt s některými klienty ve výkonu trestu a také aktivně spolupracují s probační a mediační službou.

Z důvodu vzájemné vyšší informovanosti v trestní oblasti byla dojednána účast vedoucího krajské pobočky probační a mediační služby do krajské pracovní skupiny protidrogové politiky.

4. Oblast koordinace

Ústecký kraj má zřízenou pozici protidrogového koordinátora zařazenou do Odboru sociálních věcí na oddělení sociální práce. Koordinátor je členem poradního orgánu Rady vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí. V rámci krajského úřadu působí Pracovní skupina protidrogové politiky, které se účastní zástupci sociálních a zdravotních služeb protidrogové prevence, zástupci za příbuzné agendy z krajského úřadu, politický zástupce kraje, policie, a další spolupracující subjekty. Pracovní skupina se podílí na řešení problematiky závislostí v kraji, pracuje na plnění strategických cílů, monitoruje situaci v kraji, poskytuje data z praxe, vzájemné informovanosti i sdílení zkušeností. Členy pracovní skupiny jmenuje Rada Ústeckého kraje, k poslední změně došlo v roce 2024.

Na obcích s rozšířenou působností zabezpečují danou problematiku tzv. místní protidrogoví koordinátoři nebo osoby pověřené jako kontaktní osoby pro oblast závislostí. Během roku 2024 došlo v 5 obcích ke změnám na pozici koordinátora. Novým pracovníkům byla nabízena individuální metodická podpora, zároveň proběhla pravidelná metodická setkání a dle potřeby probíhala vzájemná komunikace a informovanost.

Ústecký kraj spolufinancuje služby pro osoby závislé a závislostí ohrožené. Souhrnně za jednotlivé oblasti vyčísleno v cíli č. 1.

Hlavní cíl strategické oblasti:

- Stabilizovat a zkvalitňovat stávající systém koordinace politiky v oblasti závislostí a zajištění stabilní a odpovídající finanční podpory

Specifické cíle:

1. Stabilní a dostupná síť adiktologických služeb a udržení či optimalizace její finanční podpory
2. Udržení a podpora efektivní koordinace a spolupráce v rámci realizace politiky v oblasti závislostí na horizontální a vertikální úrovni
3. Zvýšení informovanosti veřejnosti o politice v oblasti závislostí a o významu adiktologických služeb

Cíl 1: Stabilní a dostupná síť adiktologických služeb a udržení či optimalizace její finanční podpory

1. Opatření: Zajištění základní sítě adiktologických služeb v Ústeckém kraji a udržení či optimalizace potřebného finančního zajištění
2. Opatření: Motivace donátorů, především obcí, k spoluúčasti na financování politiky v oblasti závislostí
3. Opatření: Sběr dat a monitoring oblasti závislostí

Cíl je průběžně plněn – síť adiktologických služeb je stabilní a nedošlo k žádnému omezení. Kraj finančně podporoval služby i nad rámecové vzdělávací aktivity, výrazně byla v roce 2024 posílena alokace dotačního programu Protidrogová politika, který byl administrován na rok 2025. Kraj podporuje poskytování kvalitních služeb prostřednictvím realizovaného projektu „Rozvoj střednědobého plánování v Ústeckém kraji“ (ROSPÚK). Kraj sbíral data a monitoroval situaci v kraji.

➤ **Opatření: Zajištění základní sítě adiktologických služeb v Ústeckém kraji a udržení či optimalizace potřebného finančního zajištění**

Obsahem je zejména odpovídající finanční zajištění programů, každoroční realizace dotačních programů Ústeckého kraje, zařazení adiktologických sociálních služeb v krajské síti služeb (dle platné metodiky).

Přehled financování poskytovatelů adiktologických služeb za rok 2024 (souhrnná výše programů za oblasti „snižování rizik“ i „léčby a resocializace“).

Krajská podpora – Ústecký kraj podpořil v rámci dotačních titulů odboru sociálních věcí sociální služby (podrobněji již v dokumentu popsáno). **Meziročně došlo k výraznému posílení alokace tzv. Protidrogového programu**, kdy na rok 2024 byla navýšena podpora programu z 2 mil. Kč na 2,5 mil. Kč. V roce 2024 byl administrován program na rok 2025, kdy byl dle schváleného rozpočtu na rok 2024 posílen na 4,5 mil. Kč a vzhledem k nevyčerpaným finančním prostředkům z jiného dotačního programu byl dodatečně mimořádně navýšen až na 7,5 mil. Kč.

V rámci odboru zdravotnictví v dotačním programu Podpora vybraných sociálních služeb byl pravidelně podporován program substituční léčby Masarykovy nemocnice v Ústí nad Labem a zdravotní složka služby Krajská adiktologické ambulance pro děti a dorost spolku DRUG-OUT Klub v Ústí nad Labem. Dále kraj financoval provoz záchytné stanice, v rámci odboru SV vzdělávání pracovníků služeb a obcí. V rámci Fondu Ústeckého kraje byly podpořeny mimoslužbové aktivity, konkrétně se jednalo o realizaci vzdělávacích akcí (Most k naději – Setkání terénních pracovníků adiktologických služeb – 15 tis. Kč, Světlo Kadaň – adiktologická konference – 60 tis. Kč).

Centrální zdroje – Úřad vlády a výzva Protidrogová politika 2024, v rámci něhož jsou pravidelně podporovány nízkoprahové služby, služby léčby a resocializace, penitenciární programy, programy primární prevence adiktologických služeb zaměřené převážně na rizikové chování spojené se závislostí. MPSV financovalo nadregionální služby, v ÚK se jedná o služby následné péče a terapeutické komunity poskytovatele WHITE LIGHT I.

Evropské zdroje – podpora aktivity mimo základní činnost služby (TP Postoloprty), částka není k dispozici.

Obce – podpora v rámci dotačních programů i individuálních žádostí, přehled konkrétních finančních podpor konkrétních obcí bude součástí Výroční zprávy protidrogové politiky Ústeckého kraje 2024, která bude publikována na webu ÚK počátkem měsíce červen 2025.

Souhrnná výše podpory adiktologických služeb v roce 2024:

- Ústecký kraj – OSV Protidrogový program – 2 499 880 Kč
- Ústecký kraj – OZd Podpora zdravotních služeb – 642 000 Kč
- Fond Ústeckého kraje – 75 000 Kč (vzdělávací akce – spolky Most k naději a Světlo Kadaň)
- Ústecký kraj – veřejný závazek k provozu záchytné stanice – 20 042 213 Kč
- Ústecký kraj (transfer z MPSV) – OSV Velký dotační program – 71 149 800 Kč
- MPSV – nadregionální síť – 5 775 900 Kč

- Úřad vlády – Protidrogová politika – 36 337 000 Kč
- obce – odhad 11 mil. Kč, konkrétní výše bude k dispozici až v krajské výroční zprávě za rok 2024

Kraj usiluje nejen o dostupnou, ale zároveň **kvalitní síť služeb**. K tomu přispívá krajský projekt ROŠPÚK, v rámci něhož jsou mj. nastavovány vize a požadavky Ústeckého kraje, které budou služby povinné při poskytování dodržovat (vše v mezích zákona o sociálních službách). Z oblasti adiktologických služeb se týká terénních programů a odborných sociálních poradenství. K větší provázanosti a efektivnějšímu zabezpečení podpory cílové skupině osob s duálními diagnózami povede projekt Multidisciplinarity, do kterého jsou služby pro drogově závislé. Zároveň procházejí téměř všechny adiktologické sociální služby certifikací kvality adiktologických služeb, tj. splňují standardy odborné způsobilosti služeb nastavených Úřadem vlády.

➤ **2. Opatření: Motivace obcí k spoluúčasti na financování protidrogové politiky**

Jedná se o vytváření příležitostí pro setkávání zástupců ÚK a samospráv.

Jak bylo již uvedeno v kapitole Snižování rizik, intenzivní motivace obcí k spolufinancování služeb a objasňování významu služeb je stále nezbytné, neboť v mnoha obcích nejsou adiktologické služby populární a není prioritizovaná jejich podpora. Spolufinancování je důležité i pro povinnou spoluúčast na financování projektů v dotačním programu Úřadu vlády, kde je požadováno 30 % nákladů projektu.

Pro zajištění dostupné a kvalitní sítě adiktologických služeb je podstatná nejen stabilní finanční podpora kraje, ale také obcí. V roce 2024 se konala 2 metodická setkání koordinátorů obcí a 2 metodická setkání na obcích, kdy byl význam spolufinancování programů prezentován.

➤ **3. Opatření: Sběr dat a monitoring oblasti závislostí**

Opatření zahrnuje pravidelné každoroční zpracování krajské výroční zprávy a vyhodnocení plnění cílů a opatření strategického dokumentu na vědomí orgánům kraje. Dále pravidelný roční sběr dat z oblasti a realizaci studií.

Stejně jako každý rok, tak i v roce 2024 byla zpracována krajská výroční zpráva protidrogové politiky za uplynulý rok, tj. za rok 2023. Zpráva obsahuje dostupné informace z oblasti protidrogové politiky kraje – aktuální situaci na drogové scéně, informace z oblasti místní i krajské koordinace protidrogové politiky kraje, údaje o finančním zajištění služeb a podrobnější statistické i popisné informace za jednotlivé typy služeb včetně kontaktních údajů. Výroční zpráva kraje slouží také každoročně jako podklad pro zpracování Výroční zprávy o stavu ve věcech drog v České republice, kterou vypracovává Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti ve spolupráci se Sekretariátem Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky Úřadu vlády České republiky. Výroční zprávy kraje jsou dostupné na webu Ústeckého kraje v Sekci Sociální péče a Protidrogová politika, přímý odkaz: [Protidrogová politika: Ústecký kraj \(kr-ustecky.cz\)](https://www.kr-ustecky.cz/protidrogova-politika).

V rámci usnesení o schválení Strategie prevence závislostí Ústeckého kraje na období 2024-2028 bylo uloženo předkládat orgánům kraje každoročně průběžné hodnocení plnění cílů a opatření dokumentu. V kontextu tohoto dokumentu dochází k hodnocení roku 2024. Výroční zpráva i hodnocení akčního plánu probíhá za spolupráce adiktologických služeb a dalších aktérů z oblasti závislostí a za spolupráce místních protidrogových koordinátorů s informacemi za obce.

Všichni poskytovatelé protidrogových služeb předkládali svým donátorům závěrečné zprávy

projektů, které obsahují nejen vyúčtování využití dotace, ale především mnoho informací a statistických dat z poskytování služby i z lokalit. Závěrečné zprávy služeb jsou pro protidrogového koordinátora cenným zdrojem informací pro zpracování výroční zprávy a pro přehled o aktuální situaci v oblasti prevence závislostí kraje.

Cíl 2: Udržení a podpora efektivní koordinace a spolupráce v rámci realizace politiky v oblasti závislostí na horizontální a vertikální úrovni

1. Opatření: Zachování krajských koordinačních mechanismů – činnost Pracovní skupiny protidrogové politiky a udržení pozice krajského protidrogového koordinátora
2. Opatření: Efektivní koordinace a spolupráce aktérů politiky v oblasti závislostí na horizontální a vertikální úrovni

Cíl je průběžně plněn – v roce 2024 se pravidelně scházela pracovní skupina vedená krajskou protidrogovou koordinátorkou (dále také KPK), docházelo k vzájemné komunikaci a spolupráce mezi aktéry na úrovni kraje, probíhala metodická podpora ze strany kraje, KPK byla v součinnosti s centrálním metodickým orgánem – s Odborem protidrogové politiky Úřadu vlády.

➤ **1. Opatření: Zachování krajských koordinačních mechanismů – činnost Pracovní skupiny protidrogové politiky a udržení pozice krajského protidrogového koordinátora**

„Pracovní skupinu protidrogové politiky Ústeckého kraje“ koordinuje KPK, skupina má 17 členů a skládá se ze zástupců kraje a dalších odborníků z oblasti krajské prevence závislostí a souvisejících problematik. Konkrétní složení – vedoucí oddělení sociální práce odboru sociálních věcí, vedoucí oddělení z odboru zdravotnictví, politický zástupce Ústeckého kraje, krajský koordinátoři příbuzných agend (školský koordinátor prevence, manažer prevence kriminality, koordinátor pro romské záležitosti), zástupci Krajské zdravotní a.s., poskytovatelé všech adiktologických služeb, zástupci Krajského ředitelství policie, Krajské hygienické stanice, dle potřeby jsou jako hosté zváni další odborníci. V roce 2024 došlo ke změně složení pracovní skupiny. Pozice KPK je vykonávána na 0,7 úvazku.

V roce 2024 se konala 4 setkání pracovní skupiny. V rámci jednání se projednávala tato témata: aktuality za krajský úřad v oblasti financování a plánování služeb (dotace, Základní síť, nový Střednědobý plán služeb aj.), projektů kraje (Multidisciplinarita, ROSPÚK atd.), oblasti zdravotních služeb (záchytná stanice, oblast psychiatrie atd.), prevence kriminality (např. ohledně nového krajského dotačního programu nebo výzvy č. 58 z OP Spravedlivá transformace aj.), drogové kriminality a drogové epidemiologie, z oblasti primární prevence (dotační programy, aktuální témata z praxe, kampaň Zkratky aj.), informace z centrálních orgánů, především z Úřadu vlády (k dotačnímu programu, certifikacím odborné způsobilosti, o strategických dokumentech a směřování politiky v oblasti závislostí na národní úrovni apod.) a další aktuální témata dle potřeby.

➤ **2. Opatření: Efektivní koordinace a spolupráce aktérů politiky v oblasti závislostí na horizontální a vertikální úrovni**

V rámci krajského úřadu dochází k intenzivní spolupráci a komunikaci s manažery příbuzných agend (př. prevence kriminality, školská koordinátorka atd.), dochází k zastoupení v pracovních

platformách, spolupráci na hodnocení projektů jednotlivých oblastí, k vzájemné informovanosti. Součinnost funguje výborně. Efektivní koordinaci a spolupráci zaštiťuje Pracovní skupina protidrogové politiky, která byla popsána v předchozím opatření.

V oblasti protidrogové politiky **kraj metodicky podporuje obce**. Dle zákona č. 65/2017 Sb, o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek je doporučeno obcím s rozšířenou působností zřídit **pozici místního protidrogového koordinátora**. Koordinátoři nebo alespoň kontaktní osoby byli v roce 2024 zajištěni na všech 16 obcích s rozšířenou působností (5x s vyčleněnou částí úvazku). Vzhledem k tomu, že se nejedná o povinnou pozici, v některých případech je pracovník stanoven pouze formálně, aniž by se agendou blíže zabíral (vzhledem ke kumulaci pozic). V roce 2024 došlo na 5 obcích ke změnám na pozici, všem novým koordinátorům byla nabídnuta ze strany KPK individuální metodická podpora (u 3 osob byla využita).

Během roku se konala 2 metodická setkání – jedno výjezdní v termínu 08.- 09.06.2024 a druhé dne 28.11.2024. Výjezdní setkání bylo realizováno společně s manažerkou prevence kriminality zároveň pro manažery prevence kriminality obcí (5 pracovníků má v gesci obě agendy) a bylo financováno z krajského projektu podpořeného Ministerstvem vnitra. První den proběhly porady za obě agendy, dále byli k tématu prevence jako hosté pozvaní školská koordinátorka prevence, vedoucí oddělení tisku a prevence a vedoucí Toxi týmu Krajského ředitelství policie ÚK se svými bloky. Dále probíhaly workshopy k příkladům dobré praxe. Druhý den se konalo vzdělávání na téma Aktivní psychohygiena II., kterou lektorovali PhDr. Arnošt Smolík a Mgr. Zdeněk Svoboda z Univerzity Jana Evangelisty Purkyně.

Mimo skupinových setkání probíhala vzájemná komunikace dle potřeby, průběžné docházelo k informovanost ze strany kraje o aktuálním dění z protidrogové oblasti, o vzdělávacích akcích apod., k setkání dochází také v rámci metodických návštěv obcí. KPK se účastnila procesu komunitního plánování v Ústí nad Labem (koordinátorka členem koordinační skupiny pro závislosti a péče o duševně nemocné).

Z hlediska metodického vedení byla koordinátorka také v častém kontaktu **s poskytovateli služeb**, dle potřeb s dalšími aktéry protidrogové politiky kraje. V rámci své činnosti vyjížděla koordinátorka na metodické návštěvy obcí a služeb a monitoring lokalit. V roce 2024 byly navštíveny obce Bílina a Děčín, služby Mostu k naději (kontaktní centrum, Poradna Janov), služby Oblastního spolku ČČK Litoměřice (kontaktní centrum, terénní program), Centrum sociálních služeb Děčín (kontaktní centrum + obhlídka nových prostor), služby Světla Kadaň na Chomutovsku (kontaktní centrum, terénní program, poradna), Leden – CDZ Varnsdorf.

Odbor sociálních věcí organizoval v roce 2024 pro pracovníky adiktologických služeb i obcí **bezplatné vzdělávací akce**, které přispívají ke zvyšování kvalifikace pracovníků v oblasti prevence. Pořádán byl dvoudenní akreditovaný kurz na téma „Trauma a závislost“, kterého se zúčastnilo 16 pracovníků adiktologických služeb a byl zajištěn na poptávku služeb. Z dotace MV byly v roce 2024 realizovány 2 tematické semináře – Prevence závislosti na technologiích – rizika virtuálního světa, kterého se zúčastnilo 27 osob a „Fakta, polopravdy a mýty o drogách“, kterého se účastnilo 24 osob. Kurzy navštívili pracovníci obcí na pozicích místních protidrogových koordinátorů, manažerů prevence kriminality, pracovníci OSPOD a terénní práce a zástupci městské policie.

V rámci **přeshraniční spolupráce Euroregionu Krušnohoří z.s.** bylo uspořádáno setkání Sociální komise v zázemí Domu humanity spolku Most k naději v Mostě, kde se nachází všechny mostecké služby této organizace. Během jednání byla prezetována protidrogová politika Ústeckého kraje a adiktologické služby organizace.

KPK je členkou Výboru zástupců regionů, poradního orgánu Rady vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislosti Úřadu vlády, v roce 2024 se účastnila 3 jednání, dle potřeby probíhala komunikace a metodická podpora z centra do kraje. KPK hodnotila projekty organizací Ústeckého kraje podané do dotačního programu Úřadu vlády Protidrogová politika 2024 a účastnila se jejich obhajoby na dotačním výboru.

V květnu 2024 **navštívili krajský úřad zástupci Odboru protidrogové politiky Úřadu vlády** pod vedením ředitelky odboru Ing. Lucie Kiššové. Proběhlo setkání s panem náměstkem pro sociální věci, společně se zástupci odboru sociálních věcí. Diskutována byla situace v kraji a hlavní problémy, síť služeb, oblast financování i vzájemná spolupráce, následně zavítala delegace do spolku DRUG-OUT Klub v Ústí nad Labem, kde bylo prezentováno aktuální dění ve službách.

Cíl 3: Zvýšení informovanosti veřejnosti o politice v oblasti závislosti a o významu adiktologických služeb

Cíl je průběžně plněn – protidrogová politika kraje byla během roku 2024 prezentována prostřednictvím kraje i adiktologických služeb směrem k odborné i laické veřejnosti.

➤ 1. Opatření: Realizace aktivní informační politiky v kraji

Dne 03.10.2024 pořádal spolek Světlo Kadaň, ve spolupráci s Ústeckým krajem, již **2. krajskou adiktologickou konferenci s názvem „Mládež v riziku závislosti“**. Akce se konala v prostorách Kulturního domu Střelnice v Kadani a zúčastnilo se jí cca 100 zájemců z řad zástupců samospráv, pracovníků sociálních služeb, školních metodiků prevence a pedagogů, protidrogových koordinátorů obcí, kurátorů pro děti a mládež a dalších. Konference byla zaměřena na příčiny závislosti, na aktuální výzvy a trendy v oblasti prevence závislostí mezi mladými lidmi. Program zahrnoval přednášky vedené zkušenými odborníky na tuto problematiku, podrobněji na webu kraje v sekci Protidrogová politika.

Informace o protidrogové politice kraje jsou dostupné na webových stránkách Ústeckého kraje – krajského úřadu (sekce Sociální péče a Pakt zaměstnanosti/Sociální práce a prevence/Protidrogová politika: [Protidrogová politika: Ústecký kraj \(kr-ustecky.cz\)](https://www.kr-ustecky.cz)). V rámci Katalogu sociálních služeb ÚK: [Protidrogová prevence | Sociální služby ÚK \(kr-ustecky.cz\)](https://www.kr-ustecky.cz) je umístěna samostatná záložka „Protidrogová prevence“ s edukativními spoty. K prezentaci protidrogové politiky Ústeckého kraje docházelo na řadě pracovních setkání (na obcích a jiných institucích, v rámci setkání na krajském úřadě). Průběžně dochází k aktualizaci informací za ÚK na mapě pomoci na webovém portálu www.drogy-info.cz.

Všichni **poskytovatelé adiktologických služeb** realizovali aktivní informační politiku ohledně svých služeb a problematiky závislosti na mnoha pracovních setkáních a veřejných akcích, byli zapojeni do krajských projektů a dalších aktivit v oblasti. Podrobné aktivity za oblast primární prevence a oblast snižování rizik byly již popsány v příslušných kapitolách. Další zajímavou prezentací služby nabízela organizace WHITE LIGHT I., která natáčí sérii podcastů o terapeutické komunitě, dostupné na profilu Facebook, kde jsou odkazy i na další platformy s natočenými rozhovory. Dále např. spolek DRUG-OUT prezentoval zkušenosti z dětské a dorostové adiktologické ambulance na konferenci Karlovarského kraje v Chebu, která se zaměřovala na vliv nelátkových závislostí na duševní zdraví.